Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Администрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма принимають ся лишь франкованй.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Передплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рокъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рокъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Рада державна.

Въ доповненю до справозданя зъ передпослѣдного засѣданя Палаты пословъ, треба подати ще отсе: Пос. Добльгамеръ припоручавъ правительству, щобы оно увзглядънило петицію дорожниковъ и взагалѣ низшои службы дороговои и водной, о полѣпшенє ихъ суспôльного становища и быту матеріяльного.— Пос. Кафтанъ домагавъ ся утвореня окремого уряду гідроґрафічного, щобы було кому дбати про веденє въ Австріи розумного господарства водного.

На вчерашнôмъ засѣданю Палаты пословъ поставивъ пос. Ґесманъ интерпеляцію въ справѣ зелѣзницѣ Полудневои. Бесѣдникъ пôднѣсъ, що зъ причины намѣреного удержавненя сеѣ зелѣзницѣ, заведено тамъ надмѣрнй ощадности у всѣхъ напрямахъ, черезъ що терпить безпечнôсть комунікаціѣ.

На порядку дневнôмъ стоявъ титулъ: „дороги и будôвлѣ воднй". Репрезентантъ правительства, Роткі, заявивъ, що всѣ порушенй справы будуть розслѣдженй и о скôлько можна увзглядненй, але не можна спускати зъ уваги и взглядôвъ фінансовыхъ. Жаданє полѣпшеня быту матеріяльного державныхъ урядниковъ технічныхъ, возьме правительство пôдъ розвагу. Бесѣдникъ заявивъ дальше, що завôзвано вже галицке Намѣстництво до уложеня проекту будовы моста межи Бѣлскомъ а Бялою.

По довшôй бесѣдѣ посла Зіса въ справѣ реґуляціѣ Дунаю залагоджено статъ міністерства справъ внутрѣшнихъ и розпочала ся дебата надъ статомъ міністерства краевои обороны. По промовѣ пос. Шлезінґера за децентралізацією доставъ для арміѣ перервано нарады. Пос. Штайнвендеръ интерпелювавъ въ справѣ пресіѣ робленои на выборцѣвъ пôдчасъ выборôвъ до рады громадскои въ Ліберци.

Слѣдуюче засѣданє Палаты пословъ вôдбуде ся въ понедѣлокъ.

Палата Пановъ приняла безъ дискусіѣ въ другôмъ и третôмъ читаню проектъ закона о управильненю концесіонованого промыслу будôвельного.

Справы краевй.

(Способы, якъ нищити маевыхъ хрущѣвъ, яко шкôдниковъ у рôльництвѣ.)

Въ краевôй комісіи рôльничôй при нарадахъ надъ выданємъ закона про нищенє маевого хруща и борозняковъ, пôднесено сумнѣвъ, чи законъ такій доведе до цѣли. Сумнѣвы мотивовано фактомъ, що навѣть у Франціи, де дуже точно выконують ся законы рôльничй й приписы поліціѣ полевои и де правительство выдає значнй сумы, щобы спинити шкоды, якй наносить сей хрущъ и его усѣльниця, не дôйшли до успѣху, а навѣть не можна було спинити розросту тои язвы. После пересѣчныхъ обчисленъ проф. Ґрандо щорôчнй страты нанесенй борозняком выносять якихъ 300 міліоновъ франковъ.

Въ комісіи зазначено, що ажь тогдѣ можна надѣятись на успѣшну боротьбу зъ тыми насѣкомыми, коли спознає ся ихъ природныхъ ворогôвъ зô свѣта орґанізмôвъ низшого розряду, мікроскопійныхъ грибкôвъ и бактерій, и коли спознає ся, якъ звернути ихъ противъ тыхъ насѣкомыхъ. Се буде можна мабуть зробити на основѣ досвѣдôвъ природознавцѣвъ францускихъ, котрй вôдъ кôлькохъ рокôвъ займають ся тою справою, и ажь тогдѣ буде можна внести законъ, котрый не лише накаже нищити хруща, але й подасть способъ, якъ нищити. После даныхъ у рôзныхъ часописяхъ францускихъ и нѣмецкихъ выслѣджено зъ усею певностію, що грибокъ „мускардина" є ворогомъ маевого хруща и глистъ земляныхъ, та що при его помочи можна бы повести боротьбу зъ тымъ насѣкомымъ. У Франціи продукують навѣть два заклады „мускардину" и доставляють еѣ товариствамъ та школамъ рôльничимъ для досвѣдôвъ.

Выдѣлъ краевый за поглядомъ комісіи рôльничои порѣшивъ перевести пробы зъ мускардиною, а вôдтакъ и зъ ґрафітникомъ, мікробомъ, котрого мавъ выкрыти п. Красильчикъ зъ Бессарабіи. Сей мікробъ выкликує въ борознику недугу „ґрафітову", названу такъ длятого, що вôдъ неи тѣло борозника робить ся ґрафітовои краски.

Выдѣлъ краевый призначивъ на спроваджене тыхъ способôвъ одвѣтну суму зъ фонду краевого и вôдпѣсъ ся до краевыхъ товариствъ рôльничихъ и лѣсовыхъ, чи не схотѣли бы зъ весною с. р. перевести досвѣды зъ ужитємъ мускардины: також завôзвавъ дирекціѣ краевыхъ школъ рôльничихъ и школу лѣсову у Львовѣ, щобы чимъ скорше вôдбути нарады надъ тою справою и предложити проектъ переведеня досвѣдôвъ.

Переглядъ політичный.

Загальну звернуло увагу, що Е. Вел. Цѣсарь на оногдашнôмъ бали двôрскôмъ вôдзначавъ особливо француского посла Декре. Думають, що то вôдзначенє стоить въ звязи зъ вѣстями мовъ бы то Монархъ иґнорувавъ на послѣднôмъ бали п. Декре.

1)

Нашъ мѣсяць, юпітеръ и его мѣсяцѣ.

Для того, хто не привыкъ лишь заедно дивити ся въ землю, але любить бодай часомъ пôднести очи до горы, та подивити ся на чудеса, що дѣють ся на небѣ, покажуть ся сими днями два цѣкавй зъявища: двѣ найяснѣйшй звѣзды, що свѣтять на вечѣрнôмъ небѣ, юпітеръ и марсъ, пôдôйдуть дня 26 с. м. такъ близько до себе, що одна вôдъ другои буде вôддалена лишь майже три разы такъ далеко, якъ широкій єсть мѣсяць въ повни, коли стоить высоко на небѣ. Обѣ тй звѣзды стоять теперь не дальше на око, якъ може на пôвтора метра вôдъ себе; юпітеръ, звѣзда велика, найяснѣйша теперь на цѣлôмъ заходнôмъ небѣ, свѣтить бѣлымъ, дуже яркимъ свѣтломъ, котре ажь притемнює стоячій недалеко марсъ, що свѣтить червонымъ свѣтломъ. Обѣ тй звѣзды дуже легко теперь розпôзнати. На два дни передъ тымъ т. є. дня 24 с. м. пôдôйде знову юпітеръ дуже близько до мѣсяця и по тôмъ можна буде его знову легко вôдшукати; буде то та найяснѣйша звѣзда, що буде стояти найблизше коло мѣсяця. На день 18 с. м. припадавъ новъ; вôдъ сего дня росте мѣсяць и дня 25 с. м. буде вже видко половину зъ него около 7 год., а що пôдъ ту пору свѣтить вже и юпітеръ, котрый заходить ажь по 11 год., то се друге зъявище припаде также въ догôдну пору.

Позаякъ юпітера, що своєю масою єсть майже три разы такъ великій, якъ всѣ иншй планеты разомъ, видко якъ разъ теперь на небѣ и то ще въ двохъ такъ цѣкавыхъ позиціяхъ, а вôдтакъ и длятого, що планета ся має ажь пять такихъ мѣсяцѣвъ, якъ той, коло котрого стане она дня 24 с. м., то хочемо тутъ дещо про ню близше розказати. Однакожь, щобы лекше було зрозумѣти вôдношенє тыхъ мѣсяцѣвъ до своеи планеты, то розкажемо насампередъ дещо про нашъ мѣсяць, тымъ больше, що въ послѣдныхъ часахъ пороблено цѣкавй спостереженя и на сѣмъ товаришѣ нашои землѣ.

Передовсѣмъ важный єсть для насъ рухъ нашого мѣсяця. Вôнъ крутить ся доокола нашои землѣ а вôдтакъ разомъ зъ нею доокола сонця. Придивѣмъ же ся, якъ то вôнъ крутить ся. Зробѣмъ собѣ фуркальце зъ бараболѣ, и подумаймо собѣ, що то наша земля. Поставмо вôдтакъ на середину круглого стола лямпу, нехай она представляє намъ сонце, и пустѣмъ фуркальце, нехай оно бѣгає по столѣ. Подумаймо жь собѣ дальше, що то фуркальце зъ барабольки бѣжить якимсь щасливымъ случаємъ самымъ краечкомъ стола доокола лямпы: то наша земля крутить ся по своѣй дорозѣ доокола сонця. Але на земли-барабольцѣ сидить хрущикъ-чоловѣчокъ, а доокола барабольки трохи косомъ до стола лѣтає мушка зъ головкою подôбною до нашого мѣсяця. Коли земля-баралболька обôбѣжить разъ по своѣй дорозѣ (по краю стола) доокола сонця-лямпы, то мѣсяць-мушка облетить дванацять разôвъ доокола землѣ-барабольки, а що мѣсяць-мушка летить трохи косомъ до стола (дороги землѣ), то хрущикъ-чоловѣкъ на земли-барабольцѣ буде видѣти тогды, що мѣсяць-мушка разъ пôдносить ся понадъ крайчикъ стола, то знову спускає ся пôдъ него. Мѣсяць отже обертаючись доокола землѣ переходить заедно черезъ еѣ дорогу; разъ пôдносить ся въ гору, другій разъ спускає ся въ долину по той дорози: вôнъ не бѣжить доокола сонця такою простою дорогою, якъ земля, але выкрутасомъ. Дорога мѣсяця доокола сонця єсть т. зв. ціклоідою.

Придивѣмъ же ся теперь, якъ обертає ся мѣсяць доокола землѣ. Вернѣмъ до того самого примѣру. По столѣ суне ся фуркальце, земля-барабoлька, доокола него летить мѣсяць-мушка, але все такъ, щобы бувъ оберненый головкою до барабольки. Той мѣсяць-мушка мусить заедно по трошки обертати ся до барабольки, бо коли бы не обертавъ ся, то чоловѣкъ-хрущикъ на барабольцѣ видѣвъ бы разъ саму лишь головку, другій разъ видѣвъ бы мѣсяць-мушку зъ боку, вôдтакъ зъ заду и т. д., словомъ, видѣвъ бы его зô всѣхъ бокôвъ. Колижь

Вѣденьскій часописи доносять, що о переведенє конверсіѣ галицкои позички индемнізаційнои убѣгають ся Лендербанкъ и Уніонбанкъ, пôдчасъ коли Заведенє кредитове мало заявити, що єсть теперь занятє великою конверсією рентъ державныхъ. Пôсля Dzien. Polsk. заключено остаточно угоду зъ ґрупою Уніонбанку по курсѣ 91·5. Ґрупа та обôйме цѣлый интересъ конверсійный.

Frankfurt. Ztg. доносить, що король Миланъ и королева Наталія погодили ся въ купелевôмъ мѣстѣ французскôмъ, Біяррицъ, за интервенцією царя. Королева Наталія має намѣренє вернути до Бѣлграду. Въ тôй цѣли має бути поставлене въ скупштинѣ внесенє, щобы вôдкликати заказъ проживати королевôй въ Сербіи. Повысшу вѣсть потверджає и нинѣшна телеґрама зъ Бѣлграду.

Зъ Софіѣ доносять, що кн. Фердинандъ має сими днями выѣхати за границю въ довшу подорожь. Зъ княземъ мають поѣхати міністеръ справъ заграничныхъ и міністеръ справъ внутрѣшныхъ, а такожь и президентъ собранія. Цѣлею подорожи мають бути заручины князя зъ княжною Оленою Орлеаньскою, донькою ґр. Парижа. Сю послѣдну вѣсть заперечують вѣденьскій круги політичнй рѣшучо. Pol. Corr. доносить, що цѣлею подорожи князя болгарского буде Монахôвъ; передъ тымъ же перебуде князь два днѣ у Вѣдни. Въ єго дружинѣ мають бути лишь достойники двôрскій и адъютанты.

Новинки.

Львôвъ дня 21 сѣчня.

— Перенесеня. II. Намѣстникъ перенѣсъ комісаря краковскои поліціѣ Вільгельма Місєвича зъ Тарнова до Щаковы, а концепіста поліціѣ Стан. Крижановского зъ Кракова до Тарнова.

— Торжества Йорданьскй на провінціи. Въ Станиславовѣ вôдправивъ службу Божу и водосвятє Преосв. епископъ Ю. Куиловскій при участи девяти священиковъ. На богослуженю були представителѣ всѣхъ тамошныхъ урядôвъ, бурмістръ и ц. к. корпусъ официрскій. Компанія полку 95 го и музика войскова проводила хрестный хôдъ и дала чотыри сальвы. Все прочє войско гр. к. обряду, вôльнє вôдъ службы, було уставлене по обохъ сторонахъ церкви. Хоръ пôдъ управою п. Полотнюка причинивъ ся много до пôднесеня торжества. Множество вѣрныхъ, переважно зъ Станіслава, заповнило въ половинѣ площу Цѣсаря Франца, на котрôй водосвятє вôдбуває ся. О другôй годинѣ бувъ даный у Преосв. Епископа обѣдъ на 42 накрыть. На обѣдѣ було трехъ штабовыхъ офіцирôвъ, баронъ Ромашканъ, бурмістръ, староста, духовеньство мѣсцеве, руске, латиньске и вôрменьске (19 особъ), начальники властей и высшй урядники. — Въ Перемышли служивъ літургію Преосв. епископъ дръ Пелешъ разомъ зъ крилошанами. Походъ ишовъ черезъ мѣсто надъ Сянъ и тамъ освячено воду. Пôдчасъ богослуженя спѣвавъ хоръ „Перемыского Бояна". Въ хорѣ було и 16 женщинъ. Заслуга въ тôмъ диригента о. Максима Копка и такъ єму якъ и всѣмъ спѣвакамъ належить ся признанє. — Въ Долинѣ вôдбуло ся торжество Йордану зъ величавостію. Мѣжь масами народу можна було видѣти майже всю интеліґенцію мѣсцеву и артистôвъ нашого руского театру, всѣхъ урядниковъ зъ старостою п. Навроцкимъ, котрый мимо сильного морозу, бувъ присутный цѣлый часъ такъ въ церкви якъ и при водосвятію. Хоръ мѣщанъ продукувавъ ся користно церковнымъ спѣвомъ. — Въ Борщѣвщинѣ, тому що тамъ появляють ся выпадки холеры, заборонило староство борщѣвске торжественно святити воду пôдчасъ Богоявленія тъ рѣкахъ Збручи и Днѣстрѣ. Рѣки тй, яко граничнй зъ россійскимъ Подолємъ и Бесарабією, де панує холера, можуть рознести пошесть и у насъ, якъ то вказує походъ холеры въ Борщѣвщинѣ и Гусятинщинѣ.

— Холера. Въ повѣтѣ гусятиньскôмъ выгасла холера у всѣхъ мѣсцевостяхъ. А въ борщѣвскôмъ повѣтѣ выгасла въ мѣсцевостяхъ: Залуче, Вербôвка и Пуклаки коло Слобôдки турилецкои. Натомѣсть панує ще у двохъ мѣсцевостяхъ тогожь повѣта, а то: въ Новосѣлцѣ, де теперь лежить лише четверо хорыхъ, а девять особъ дотеперь померло, и въ Кудринцяхъ, де захорувало дотеперь шѣсть особъ; зъ нихъ двѣ померли, а чотири лѣчать ся. — Пôсля урядового справозданя дня 16 с. м. въ Будапештѣ було три выпадки холеры. Зъ инныхъ сторôнъ нашого краю и державы нема вѣстей про якй новй выпадки холеры.

— Новый уряду почтовый вôйде въ житє дня 1 лютого въ Незнаєвôй, повѣта горлицкого. До сего уряду почтового будуть належати громады: Незнаєва, Чорне, Довге, Ясѣнка, Крива, Липня, Радочинъ, Розстайне, Воловець и обшаръ двôрскій Довге.

— Нова зелѣзниця. „Вѣстникъ розпоряджень міністерства торговлѣ" доносить о удѣленю консорціи бар. Як. Ромашкана позволеня на пôднятє передвступныхъ робôтъ для выбудованя зелѣзницѣ зъ Шепаровець черезъ Коломыю.

— Высшій курсъ для дѣвчатъ. Краєва рада шкôльна позволила заложити въ Бродахъ высшій курсъ для дѣвчать, що покôнчили 8 му клясу выдѣловыхъ школъ.

— Месть. Вôдъ Щирця доносять, що въ селѣ Пôдсадки, належачôмъ до парохіи Поршина, стрѣливъ дня 14 сѣчня селянинъ Кароль Якимко зъ револьвера до Ивана Шелеста и смертельно ранивъ єго въ груди. Причина сеи пригоды була месть. Шелестъ живъ „на вѣру" зъ одною своєю пасербицею, а другу пасербицю Катерину, замужну Якимко, вôгнавъ зъ грунту. Мужь покривдженои Катерины процесувавъ Шелеста а сей кôлька разôвъ нападавъ на єго дôмъ та бивъ такъ Якимка якъ и єго жену. Щобы освободити ся вôдъ тыхъ напастей купивъ собѣ Якимко револьверъ и въ сварцѣ пострѣливъ Шелеста.

— Найшлась причина. Тому кôлька днѣвъ донесли мы про самоубійство подругôвъ Освальдôвъ въ Ряшевѣ. Зъ початку незвѣстна була причина сего факту бо Освальды були взôрцевыми супругами и тѣшили ся загальною симпатією и поважанємъ. Ажь пôзнѣйше выявило ся, що Освальдъ и єго жѣнка вôдобрали собѣ житє, щобы увôльнити ся вôдъ лихварского вызыску, грозячого имъ матеріяльною руиною и неславою. Про сю справу пишуть до Gazet-ы Przemysk-ои: Жидъ, державшій полкову кантину бувъ дуже скупый и длятого дочки єго обкрадали вôтця, щобы ощадити щонебудь на придане. Одна зъ нихъ заощадила такимъ способомъ 400 зр. и вручила тую квоту Освальдовôй до переховання. По якôмсь часѣ вôдобрала она свôй капіталъ, але рôвночасно довѣдавъ ся о тôмъ кантиняръ и почавъ грозити Освальдови жалобою за те, що нѣбы то вôнъ вразъ зъ дочками єго обкрадає. При тôмъ зажадавъ жидъ звороту 400 зр. Для святого супокою выплативъ Освальдъ жидови жаданй грошѣ, але претенсіи кантинаря и єго погрозы не переставали. Щобы не допустити до збезчещеня и матеріяльнои руины рѣшились Освальды покôнчити зъ житємъ и своє рѣшенє выповнили.

— Самоубійство. Въ Розвадовѣ застрѣливъ ся зъ револьвера старшій стражникъ скарбовый Тадей Коритиньскій. Причиною самоубійства мавъ бути розстрôй нервовый.

— Шпиталь для піяковъ. Товариство тверезости въ Петербурзѣ за старанємъ дра Данила має урядити окремый шпиталь для піяковъ. Такй шпиталѣ є вже и въ Анґліи

— Сумна пригода лучила ся въ италійско австрійской стаціи пограничнôй Ала. Передъ кôлькома днями прибула тамъ зъ Вороцлави скриня динаміту для властителя каменоломôвъ въ Берґамо. Скриню отворено для ревізіи мытовои и вынимано зъ неи по черзѣ пачки динаміту. Скоро урядникъ пересвѣдчивъ ся, що въ скрини нема иншого товару, казавъ робôтникови вложити наново до неи пачки. Скриня була вже повна, а ту лишилась ще одна пачка, отже ставъ єѣ гнести, абы запхати въ скриню. Наразъ динамітъ выбухнувъ и мытовый будынокъ завалився зъ страшнымъ гукомъ. Але що то бувъ легкій будынокъ деревляный, то легко можна було выдобути зъ пôдъ него людей. Три урядники и кôлька урядниковъ, котрй стояли близько скринѣ, тяжко покалѣченй. Робôтника, що ладувавъ динамітъ, розôрвало на кусні. Товары рôжнй и книги урядовй въ бôльшôй части знищенй, тому стацію тую замкнено на якійсь часъ.

— Вôдъ морозу вымерла цѣла родина циганьска т. є. 16 особъ въ Чехіи коло Кеніґрецу. Замерзлыхъ циганôвъ найшли въ поли коло выпаленого огнища и хочь ихъ ратували та не привернули до житя. — Вôсѣмнайцять вояковъ въ полку инжиніеріи, що муштрувались въ околици Жижкова въ Чехіи, вôдморозили собѣ лице, руки и уха такъ, що мусѣли пôти до шпиталю. Таке саме трафилось и двомъ офіцирамъ.

мѣсяць-мушка все обертає ся по трошки головкою до барабольки, то коли облетить доокола землѣ-барабольки, оберне ся самъ разъ доокола себе, а чоловѣкови-хрущикови на барабольцѣ покаже все лишь свою головку.

Изъ сего примѣру видимо, що коли мѣсяць оббѣжить разъ доокола землѣ, то оберне ся разъ доокола своєѣ оси. Зъ того то выходить, що мы видимо мѣсяць заедно лишь зъ одного боку; другій єго бôкъ намъ зовсѣмъ незвѣстный. Зъ того выходить дальше, що доба на мѣсяци єсть такъ довга, якъ довгій часъ, въ котрôмъ вôнъ обертає ся доокола своєѣ оси, значить ся, якъ разъ такъ довга, якъ у насъ на земли мѣсяць часу, або 29 днѣвъ и 12 годинъ. День на мѣсяци єсть половину зъ того довгій, або 354 нашихъ годинъ, а нôчь тамъ такъ само довга. Але нôчь суть тамъ двоякй: по тôмъ боцѣ, котрого мы нѣколи не видимо, свѣтять въ ночи на мѣсяць всѣ тй звѣзды, що зъ вôдтамъ видко на небѣ; по тôмъ же боцѣ, що оберненый завсѣгды до насъ, коли тамъ нôчь, то свѣтить на мѣсяць наша земля, а свѣтить такимъ яснымъ свѣтломъ, що 14 разôвъ яснѣйше якъ у насъ свѣтло мѣсяця. На тамтôй половинѣ суть отже ночи зовсѣмъ темнй, а на сѣй половинѣ дуже яснй, 14 разôвъ яснѣйшй, якъ нашй мѣсячнй ночи.

Вôдъ чогожь видко у насъ разъ лишь серпокъ мѣсяця, другій разъ половину, иншимъ разомъ повный мѣсяць, а ще иншимъ разомъ зовсѣмъ єго не видко, або зъ чого берують ся т. зв. змѣны або фазы мѣсяця? Вернѣмъ знову до попередного примѣру зъ фуркальцемъ. Мѣсяць-мушка летить доокола землѣ-барабольки, а на столѣ стоить сонце-лямпа. Коли мѣсяць-мушка стане межи свѣтломъ сонця-лямпы а землею-баробелькою, але такъ, що не заступить чоловѣкови-хрущикови свѣтла вôдъ лямпы, то головка мѣсяця-мушки буде темна, бо сонце-лямпа на ню не свѣтить, за то свѣтить тогды на него земля; мѣсяць видко тогды въ день на небѣ, найвысше въ само полудне; тогды кажемо, єсть нôвъ. Въ ту пору єсть на мѣсяци нôчь, але ясна, бо на него свѣтить земля, а по другôмъ боцѣ єсть день, бо тамъ свѣтить сонце. Колижь мѣсяць-мушка полетить дальше доокола барабольки, осьму часть своєѣ дороги, то мусить за тôй часъ трохи обернути ся, абы все бути однымъ бокомъ до землѣ. Черезъ то, що вôнъ трохи обернувъ ся, то свѣтло сонця зайшло на нѣмъ трохи дальше на ту сторону, що до землѣ обернена и мы видимо тогды серпокъ на небѣ. Колижь мѣсяць-мушка улетить лишь чверть своєѣ звычайнои дороги, то свѣтло сонця захопить половину зъ тои части, що до насъ обернена, бо вôнъ тогды ще бôльше обернувъ ся самъ около себе, и тогды маємо першу кватру. Мѣсяць бѣжить вôдъ теперь чимъ разъ дальше доокола землѣ и чимъ разъ бôльшо звертає до сонця тôй бôкъ, що оберненый до насъ. Коли наконець мѣсяць-мушка стане поза землею-баробелькою, не закриває єму свѣтла, то тогды вôнъ цѣлый освѣтленый а мы кажемо, що настала повня. Вôдъ сеи поры зачинає мѣсяць вôдвертати ся вôдъ свѣтла сонця, повня малѣє, видимо вже знову лишь половину зъ него (послѣдну кватру), вôдтакъ маленькій серпокъ а наконець настає знову нôвъ. Припустѣмъ, що мы були бы на мѣсяцѣ, на тôй єго половинѣ, що обернена до насъ, и дивимо ся на землю. Земля представляла бы ся намъ тогды якъ величезный свѣтячій кружокъ на небѣ и якъ мы зъ землѣ видимо всѣлякй змѣны мѣсяця, такъ видѣли бы мы зъ мѣсяця змѣны землѣ; разъ представляла бы ся она намъ якъ величезный серпъ; въ тôй порѣ, коли мы на земли маємо новню мѣсяця, бувъ бы на мѣсяци нôвъ землѣ, а коли на земли єсть нôвъ мѣсяця, то на мѣсяци була бы повня землѣ. Въ тôй то порѣ буває мѣсяць вôдъ землѣ такъ освѣтленый, що мы видимо єго на небѣ навѣть въ бѣлый день.

Въ подобный способъ поясняють ся и затьмѣня мѣсяця: коли на нашôмъ примѣрѣ мѣсяць-мушка такъ стане межи землею а сонцемъ (на новю), що заступить чоловѣкови-хрущикови на земли-барабольцѣ свѣтло сонця-лямпы, то на земли зробить ся для того хрущика затмѣнє сонця. Колибъ мы були тогды на мѣсяци, то сказали бы, що настало для насъ затьмѣнє землѣ. Колижь противно, земля-бара-

† Посмертнѣ вѣсти.

Померли: Въ Бѣрчи Спиридіонъ Саламонъ практикантъ ц. к. уряду податкового, сынъ о. Віктора Саламона у Вороблику королѣвскôмъ въ 21 р. житя; — въ Самборѣ Петронеля Реваковичева, сирота по бувшôмъ пароху самбôрскôмъ, дня 17 сѣчня с. р. Покôйна вôдзначала ся христіяньскими честнотами, жила дуже ощадно, а зôбраный грошь въ сумѣ 7.000 зр. завѣщала на вôдновлене парохіяльнои церкви самбôрскои, устанавляючи куратором Преосв. владику перемыского дра Юліяна Пелеша. — Чинъ СС. Бенедиктинокъ обр. вôрменьского стративъ однои ночи обѣ свои настоятельки: игуменю Схоластику Яновичѣвну и прото игуменю Каєтану Сарсѣкевичѣвну. У своѣй школѣ выдѣловôй выховали они и богато рускихъ дѣтей. — — у Львовѣ Людвикъ Марекъ, званый загально музикъ и славный учитель музики, котрый выховавъ собѣ цѣлу школу спѣвакôвъ и музикôвъ. — Вѣчна имъ память!

Всячина.

— Хірурґічна операція безъ болю. Дръ Шляйхъ винайшовъ новый способъ, въ якій можна оперувати чоловѣка безъ болю, не наркотизуючи его. Способъ сей есть такій: Щобы хорого чоловѣка, котрый при найбôльшôй вôдвазѣ все таки боитъ ся лѣкарского ножа, можна оперувати безъ болю, а при тôмъ и не усыпляти его, пускає ся ему на то мѣсце, де має ся перерѣзувати шкôру, струю етеру. Етеръ улѣтає заразъ, а скоро на тôмъ мѣсци шкôра збѣлѣє, то знакъ, що на тôмъ мѣсци недужій вже не буде чути болю, бо шкôра стратила на хвилю чуте. Въ то мѣсце заколює ся вôдтакъ голку, черезъ котру въ серединѣ иде тоненькій порожный провôдъ и запускає ся нею пôдъ шкôру розпущену кокаїну. Той плынъ входить въ шкôру и здуває, черезъ що робить ся на нѣй бѣлый якъ снѣгъ мѣхурець, бо вся кровь зъ него уступила. Въ тôмъ мѣхурци чоловѣкъ не чує зовсѣмъ болю. Тамъ, де той мѣхурець кôнчить ся, заколює ся другій разъ голку въ тôмъ напрямѣ, куды має ся розрѣзувати тѣло, и зновъ запускає ся кокаїну. Тутъ творить ся другій мѣхурець. Тымъ способомъ поробить ся повно мѣхурцѣвъ, ажъ цѣла шкôра въ тôмъ мѣсци, котре має ся прорѣзати, стане безъ чутя. Єѣ можна прорѣзати, а чоловѣкъ не чує нѣ найменшого болю. Такимъ самымъ способомъ прорѣзує ся дальше тѣло пôдъ шкôрою, мушкулы, кости, внутренности, лишь що тутъ уживає ся вже далеко менше кокаїны, бо тѣ части людского тѣла мають лишь або дуже мале чуте або й нѣякого не мають. Способъ сей випробовали вже на соткахъ примѣрôвъ и меншихъ и бôльшихъ операцій хірурґічныхъ. Мимо того не буде можна залишити зовсѣмъ наркотизованя недужихъ хльороформомъ, бо суть такѣ части тѣла, де не можна занаркотизувати повысшимъ способомъ тыхъ частей. Однакожь въ многихъ выпадкахъ не потреба буде наркотизувати недужихъ хльороформомъ на довшій часъ, черезъ що выставляє ся ихъ на ту небезпечнôсть, що они можутъ въ наркозѣ заснути на вѣки.

— На маслѣ розумѣють ся найлѣпше мыши! Теперъ умѣють уже люде пôдробляти масло и замѣсть него продають т. зв. марґарину. Отже марґарины мышь не ткне, лишь добре масло. О тôмъ пересвѣдчили ся въ однôй хемічнôй лябораторіи, де було и добре масло и пôдроблене. То мыши дôстали ся до лябораторіи однои ночи, зъѣли все добре масло, а марґарины не ткнули. Якъ то люде замѣтили, то нарокомъ поставили ще кôлька разôвъ на нôчь добре масло и пôдроблене — и все мыши не лишили нѣ слѣду зъ правдивого масла. Отже мыши розумѣють ся на маслѣ, а чоловѣкъ дасть ся пôддурити.

— Слонь а льокомотива. Коли свого часу Стефензонъ подавъ проектъ заводити зелѣзни- цѣ, були люде, що противили ся тому и казали, що льокомотива тягнуча возы по шинахъ може стрѣтити всѣлякѣ перешкоды на дорозѣ. Оденъ противникъ Стефензонового проекту пôднѣсъ н. пр. що льокомотивѣ въ дорозѣ може станути корова. На то сказавъ ему Стефензонъ: „Правда, що то небезпечна рѣчь, але для коровы". Теперь можна бы сказати: „Небезпечна рѣчь, але для слоня". Недавно тому заблукавъ ся въ Индіи оденъ слонь на одну тамошну зелѣзницю и бѣгъ собѣ спокôйно насыпомъ по шинахъ. Наразъ загудѣла и зашумѣла поза нимъ льокомотива надъѣзджаючого поѣзду. Слонь обернувъ ся на здоганяючого его ворога, але въ тôй хвили упавъ нежививый на землю. Льокомотива розбила ему голову и повалила на землю. Льокомотива була лишь незначно ушкоджена и поѣздъ не выскочивъ зъ шинъ хочь звѣрь важивъ 3000 кільо. Слоня струтили вôдтакъ зъ насыпу и поѣздъ мôгъ поѣхати дальше.

— Найлѣпшимъ и найдешевшимъ средствомъ десінфекційнымъ єсть дьоготь сосновый. Такъ каже професоръ Ненцкій. Коли розпустити дьоготь въ потажи гризучôмъ, або навѣть у водѣ, то вôнъ за кôлька мінутъ забиває холеричнѣ прутнѣ. Зъ фунта дьогтю можна мати десять фунтôвъ такого доброго десінфекційного средства и то за кôлька крейцарôвъ. Для тыхъ, котрѣ бы вагали ся уживати дьогтю задля его немилои вонѣ, або щобы не забрукати рѣчей, котрѣ мають вôдразити ся, поручають уживати его складовыхъ частей т. є. фенолю и ґваяколю, котрѣ знаменито чистять.

Господарство, промыслъ и торговля

— Календарь церковный и господарскій. Рускѣ свята: дня 14 (26) с. м. Отцѣвъ въ Сінаи. 15 (27) Павла Тив. и Іоан. Кр. — Латиньскѣ свята: дня 26 Поликарпа; 27 Іоана Зол. — Всходъ сонця: дня 25 с. м. о год. 7 мін. 43: заходъ о 4 год. 43 мін.; дня 26 о 7 год. 40 мін.; заходъ о 4 год. 47 мін. — Всходъ мѣсяця: дня 25 с. м. о 5 год. 26 мін.; заходъ о 9 год. 42 мін.; дня 26 о 6 год. 36 мін.; зах. о 10 год. 2 мін. — Станъ воздуха за минувшу добу числячи вôдъ 12 год. въ полудне дня 20 до 12 год. въ полудне дня 21 с. м.: середна теплота була — 13·6° Ц., найвысша — 7.9° Ц. вчера с. м. по полуд.) найнизша — 18·4° Ц. въ ночи. Барометръ иде въ долину (759). Вѣтеръ буде пополудневый, мѣрный, теплота пôднесла ся до — 10° Ц. небо буде легко захмарене; снѣгъ незначный.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 21 сѣчня. Старшій учитель въ Теребовли, Йосифъ Френкевичь, одержавъ золотый хрестъ заслуги. — Міністеръ справедливости именувавъ радниками судовыми: секретаря рады при судѣ окружнôмъ въ Самборѣ для Самбора; судью повѣтового Каршневича въ Белзѣ для Коломыѣ, секретаря рады суду окружного въ Тернополи Митома для Тернополя и судью повѣтового въ Гусятинѣ, Босняцкого, для Сянока.

Бомбай 21 сѣчня. Архікн. Францъ Фердинандъ поѣхавъ до Гайдерабаду.

Бѣлградъ 21 сѣчня. Потверджує ся вѣсть, що родичѣ сербского короля помирили ся зъ собою.

Лондонъ 21 сѣчня. Въ наслѣдокъ жаданя француских властей арештовано Корнелія Герца въ Буримерсъ. Герцъ, котрый має бути слабый, остає теперь въ готели пôдъ дозоромъ поліцѣѣ.

Амстердамъ 21 сѣчня. Вчера були тутъ новѣ демонстраціѣ соціялістôвъ, котрѣ хотѣли тутъ напасти на фабрику хлѣба. Поліція мусѣла шаблями розганяти демонстрантôвъ, при чôмъ покалѣчено зъ обохъ сторонъ кôлькохъ людой.

Петербургъ 21 сѣчня. Journ. de St. Petbg. обговорюючи послѣднѣ подѣѣ въ Каірѣ, питає, чи не суть они того рода, що мусять розбудити охоту зробити имъ разъ конець.

Розкладъ поѣздôвъ зелѣзничихъ
(важный вôдъ 1 мая с. р.)

Вôдходять:	Куреръ		Особовый			[illegible]
До Кракова	3·07	10·41	5·26	11·01	7·56	—
„ Пôдволочискъ въ Пôдз.	3·10	—	10·02	10·52	—	
(въ голов. двор.)	2·58	—	9·41	10·26	—	—
„ Черновецъ	6·36	—	9·56	3·22	10·56	—
„ Стрыя	—	—	6·16	10·21	7·41	—
„ Белзця	—	—	9·51	—	—	—
„ Сокаля	—	—	—	—	—	7·36
„ Зымнои Воды	—	—	4·36	—	—	—

Часъ львôвскій; рôзниця вôдъ середно-европейского (зелѣзничого) о 35 мінутъ: на зелѣзницяхъ 12 год., у Львовѣ 12 и 35 мін. Цифры товстѣ и пôдчеркненѣ мінуты означають часъ нôчный вôдъ 6 год. вечеромъ до 5 год. 59 мін. рано.

болька стане межи мѣсяцемъ-мушкою а сонцемъ-лямпою, то она заступить свѣтло тому мѣсяцеви и тому кажемо що єсть затьмѣнє мѣсяця. Якъ бы мы були на мѣсяци, то сказали бы, що єсть для насъ затьмѣнє сонця.

При сѣй нагодѣ мусимо ще пояснити, що то єсть повне, часткове и обручкове затьмѣнє сонця, котре выкликує мѣсяць. Мѣсяць нашъ єсть супротивъ землѣ малый, а єго дорога довкола землѣ не єсть зовсѣмъ кругла якъ колесо лишь трохи подовгаста, еліптична; єго вôддалене вôдъ землѣ выносить 51.805 миль. Колижь мѣсяць стане просто межи сонцемъ а землею, то пускає на землю тѣнь, котра якъ вôдъ кождои кулѣ, розходить ся широко, але въ серединѣ єсть найтемнѣйша и творить нѣбы стôжокъ. Колижь мѣсяць въ своѣй дорозѣ довкола землѣ стане межи сонцемъ а землею въ такôмъ мѣсци, що кôнчикъ того стôжка (найтемнѣйша тѣнь) засягне землю, то въ тôмъ мѣсци заступить людемъ цѣле сонце и тогды єсть повне затьмѣнє сонця. Але що дорога мѣсяця єсть подовгаста, то може такъ бути, що мѣсяць стане межи сонцемъ а землею въ такôмъ мѣсци, що середна, найтемнѣйша тѣнь не може вже дôйти до землѣ, доходить ще лишь та слабша тѣнь зъ бокôвъ. Въ такôмъ выпадку мѣсяць не закрыває передъ людьми цѣлого сонця, лишь єго середину а довкола видко ще свѣтяче сонце нѣбы якъ ясну обручку; тогды кажемо що то обручкове затьмѣнє. Колижь зновъ мѣсяць стане въ такôмъ мѣсци, що землю досягає лишь єго бôчна тѣнь, то тогды видимо, що вôнъ закрывъ лишь часть сонця и кажемо, що то часткове затьмѣнє. Обручкового затьмѣня мѣсяця не може нѣколи бути, бо середна, стôжкова тѣнь єсть пôвчверта раза такъ довга якъ цѣлый мѣсяць. Тѣнь землѣ засягне отже завсѣгды мѣсяць и закрыє єго; може лишь бути, що она захопить мѣсяць однымъ бокомъ а тогды може бути часткове затьмѣнє мѣсяця.

Цѣкаве єсть то, що осередокъ масы мѣсяця не впадає въ то саме мѣсце, де єсть єго осередокъ яко кулѣ, але майже о вôсѣмъ миль дальше, въ ту сторону, котрои мы нѣколи не видимо. Зъ того мусѣло бы выходити, що клімать, уровень мѣсячнои землѣ, и житє — колибъ тамъ могло яке бути — мусять бути на однôмъ боцѣ мѣсяця иншѣ а на другôмъ єго боцѣ зновъ иншѣ. Якъ выглядає на мѣсяци, пôсля тыхъ дослѣдôвъ, якѣ доси поробленo, о тôмъ пôзнѣйше.

(Дальше буде.)

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій**

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.